

Štev. Broj 3.

V Ljubljani, marec 1924.

Leto Godina VI.

БРАТ САВА:

Соколићима.

Браћо драга, сестре миле
дични наши Соколићи,
напрегните своје силе,
да би мети могли стићи.

Напред смело, горе чела!
Не презајте ни од чега!
Нека су вам јака тела,
свако стрепи од јачега.

Уз то нек је ваша душа
светла увек, срце чило,
и када вас неко слуша,
да би све му било мило.

Љубите се Соколићи,
и љубите народ цео,
да би мети могли стићи,
да вас не би когод смео.

Brat dr. Viktor Murnik — petdesetletnik.

ridiset let je čakalo slovensko Sokolstvo, preden se je pojavil v njem pravi oznanjevalec Tyrševe sokolske ideje, prvi telovadec, ki je poznal visoko vrednost telesne vzgoje, koji ni namen vplivati samo na razvoj telesa in moči, ampak hoče tudi moralni in duševni napredek vsakega posameznika, prvi Sokol, ki je dal s svojim zgledom našim sokolskim delavcem pravo sokolsko disciplino, vztrajnost in energijo. Bil je to mladenič 19tih let brat Murnik, ki je vstopil l. 1893. v Sokolsko društvo v Ljubljani.

Njegovo vztrajno in premišljeno delo je rodilo kmalu lepe uspehe. Vzgojil je četo mladih telovadcev in jim vdihnil pravo sokolsko zavest. In ko so odšli njegovi učenci širom domovine, je vzcvetelo po društvih šele pravo sokolsko življenje. Istočasno je širil sokolsko idejo s peresom, ustanovil je prvi sokolski list »Slovenski Sokol« in sestavil popolno telovadno nazivoslovje. S svojim zgledom je dal pobudo dobrim telovadcem in jih vodil v tujino na mednarodne tekme, kjer so vselej častno nastopili. Načelnikoval je društvu, župi, Slovenski Sokolski Zvezi in Jugoslov. Sokolskemu Savezu.

Vse njegovo življenje je posvečeno Sokolstvu. Zadnje čase se je odločil, da bo svoje veliko znanje podal v knjigah.

In v tem sokolskem delu bo 25. marca t. l. dovršil 50. leto svojega življenja. Naj mu bo usojeno še dolgo delovati v prid Sokolstva. Zdravo!

JAKOB ŠPICAR:

Triglav.

Igra za sokolsko mladino v štirih delih.

OSEBE:

Ptičar Črne.
Fužinar, bogataš.
Janez }
Tine } otroci.
Miha }
Kralj Triglav.
Kraljica vešč.
Vešča vražarka.
Triglavski ogenj.
Striček spanec.

Otroci, vešče, Sokoll, Sokolice, naraščaj, deca.

PRVO DEJANJE.

Ozadje pokrajina. Na desni spredaj lesena koč, pred njo klop. Za koč in na levi drevje. Čisto zadaj se dviga hrib. Pozno popoldne. V daljavi Triglav, kakor se nam kaže iz Radovljice ali Lesc.

I. prizor.

Črne in Fužinar stojita pred koč v pogovoru.

Črne:

Težko bo to, težko bo to,
predragi moj Fužinar,
čeprav še vedno jako rad
zaslužim kak goldinar.
A gori da bi hodil zdaj
na svoja stara leta? (Maje z glavo).

Fužinar:

Ne bo ti žal, izvrsten ti
zaslužek se obeta.
In težko tebi to ne bo,
ko vaje si že lova,
drugače je za takega,
ki hodi čisto znova.
A ti, ki vaje si gorá,
poznáš vsaktero skalo,
naenkrat jih nalovil boš,
da bo zadostovalo.

Črne:

Jih ne poznate, pa jih ne!
To ptica je previdna
in bistrooka, urna je,
v višavah komaj vidna.
To ni kot naš navadni vran
in dolgorepa sraka,
premisli, da to sokol je,
je ptica solnca, zraka.
In njo loviti ni tako,
kot morda kdo domneva,
nevarnost se pojavi zanj,
kdor to si prizadeva.
Pa koliko ste rekli že,
da treba bi jih bilo?

Fužinar:

Precěj prijatelj, da, precěj!

Črne:

Povejte mi število!

Fužinar:

Sečaj števila še ne vem,
a rabil bom jih mnogo.
Nalovi jih in spravljal jih!
Odkupim vso zalogo.

Črne:

Če vprašati ponižno smem,
čemu vam vendar bodo?
Čemu sokoli ptiči vam? (Potresa z glavo).

Fužinar:

Glej starega prismodo!
Kaj neki tebi to je mar,
čemu jih potrebujem!
Dolžnost je, da ujameš jih...

Črne:

Da, da, gospod, že čujem!

Fužinar:

A jaz ti plačam lep denar
od kosa ali splošno.
Čim več ujameš jih, dobiš
tem debelejšo mošnjo.

Črne:

Pa kakšne hočete, gospod,
li žive, li ubite?

Fužinar:

Ah, žive! Kaj?! Teh treba ni!
Ubite prinesite!
Sicer pa lahko vam povem,
čemu jih potrebujem!
Postal sem zdaj bogat gospod,
z gospodo le občujem,
sezidal sem si velik grad,
v njem prav posebno sobo,
ki hočem jo opremiti
prav za sedanjo dobo.
S sokolskim perjem hočem jo

po stenah okrasiti,
da vsak, kdor vanjo stopil bo,
bo mogel ugeniti,
kako jaz mislim in kdo sem.
To je potrebno zame,
drugače danes nihče se
več ne ogleda name.
Če pa mišljenje jaz tako
na javno demonstriram,
pa vendar še mogoče je,
da s tem kaj profitiram.

Črne:

Kako, gospod, če vam pa to
ne bo le škodovalo,
mogoče vam pa ravno to
dobiček bo jemalo!

Fužinar:

Pokaže se, kaj bolje bo!
Če v kvar preti mi biti,
potem, Črne, boš moral pač

še vran mi naloviti,
da z njimi druge sobe bom
lepó iztapeciral
in s tem ljudi, kot vseč jim bo,
o sebi informiral.
Na ta način i tebi bo
spet neslo lep dobiček,
ker boš dobil za ptiče nov
in čeden izkupiček.

Črne:

Stvar naj bo kakorkoli že:
Sokole ali vrane!
Samo da lep dobiček je.
če so razmere dane!

Fužinar:

A za sedaj sokolov trop
prelepš mi nalovi!
Pa kmalu, veš, ker se mudi! (Da mu roko).
In Bog te blagoslovi! (Odide).

2. prizor.

Črne, potem vešča vražarka.

Črne (gleda nekaj časa za odhajajočim
Fužinarjem, potem):
A za sedaj sokolov trop...
In lepi naj bi bili,
kot da sokoli lahko se
kot muhe bi lovili.
Rečeno je pač kmalu kaj
in tudi naročeno,
a preden naročiló je
resnično izvršeno...
Sokolov trop! — Mošnjó zлата
lahkó si s tem zaslužim,
če si zabavo in korist
previdno, spretno združim.
Že dosti ptičev sem ujel,
zakaj bi teh ne zmoget?
Zakaj bi bližnjemu v korist
sam si ne opomogel?
On naj pa s tujim perjem se
sokolskim razkorača
in naj po vetru, kakor zna,
svoj novi plašč obrača. (Hoče iti v kočó.)

Vešča vražarka (v podobi stare, sklju-
čene žene pride iz ozadja, vidi Črneto in
vplje):
He, he! Črne,
počakaj še!

Črne (se ozre. Ko vidi staro žensko,
hoče zopet oditi v kočó).

Vešča (je prišla bliže):
Kaj v kočó se mudi ti?

Črne:

A ti si? Glej,
saj nisem prej
prav mogel razločiti. (Obstoji pred kočó).
Pa kaj z goré
je še za dne
te veščó sem prignalo?

Vešča:

Kraljica me poslala je
na poizvedbo malo.
In prav do sem,
veli, naj spem...

Črne

(zlobno): Ko ve, da se poznavá...

Vešča:

Čeprav ne to,
a vendar bo
ta pot, jaz mislim, prava. (Sede na klop).
In sedem naj,

povem ti zdaj,
kaj treba je storiti.
Mošnjó srebra
in kup zlata
si moreš zaslužiti.

Črne

(hudomušno): Današnjit dan
res je krasan,
le, da se uresniči
vse to in to
in to in to,
kar kdo nagovoriči.

Vešča:

Poslušaj, Črne me, kaj zdaj ti povem,
poslušaj, ti pravim, in pazi
in zvedi, kaj naša kraljica želi
in kakšni so njeni ukazi!

Črne:

Govori, govori, ti vešča zvedava,
pa kratko in hitro, ne bodi brbljava!

Vešča:

Saj znano ti bo, kako smo prišle
me vešče od vročega juga
in sedle tam gori Triglavu za vrat,
ki trmasto gleda in žuga.
Na sever se stezal, na jug je pretil,
da vse bo njegovo, je pravil,
da združil pod šabo nebroj bo otrok,
sosede bo svoje zadavil.
To zvedel na jugu je majhen kraljič,
ki zvit je kot kozji rožiček,
a spreten in uren kot malo kje kdo,
nam veščam poslušen možiček.
Ko Triglav je dremal še ves zatopljen
in sanjal o časti in slavi,
prihuljeno prišel je mali kraljič...

Črne:

Saj vem! Na široko ne pravi!
Obesil Triglavu zvijačno takoj
na hrbet je svojo zastavo,
razširil po njem prav tja gori pod vrh
je s spretnostjo svojo državo.

Vešča:

Tako je, tako je, uganil si prav,
poslušaj, kaj dalje je bilo!
Kraljiča pa vešča začarala je

in čudno se z njim je zgodilo:
Začel je domišljati si, da vladar,
zmagalec edin je na sveti,
da ljudstvo, država in vse, kar je z njim,
od slave le more živeti.
V stražarke njegove povišal je nas,
da bolj bo mu varna država,
in veščo, ki pa je začarala ga,
kraljico nazval bo Triglava.
In vešča kraljica preselila se
na steno je južno triglavsko,
tako da če semkaj čez rob se ozre,
dolino pregleda vso savsko.
Pregleda tja čezenj prav do Karavank
in daleč čez belo Ljubljano,
premerja daljavo za daljši polet
in ljudstvo opaža razklano,
kako je zdvijano vse v nizkih strasteh
in vešče tam gor ne opazi,
ki bistro ga gleda in urno motri,
kdaj bliže se, bliže priplazi.

Črne:

Pa kaj mi za vruga le poješ vse to,
ko vsega se dobro zavedam!
O, spomnim se vedno še mimogrede —
tja gori na Triglav pogledam.

Vešča:

A vešča kraljica, ki v noči bedi,
pa v jutro ne more zaspati,
ker jata sokolov, ki gori živi,
nagaja in spanec ji krati.
In žvižg ta sokolji nam zbada srce
in stresa nam mozeg ledeni,
iz njega se slutnje nam hude rode
kot skriti podzemski plameni.
Zato pa prišla sem, ker vem, da i ti
izboren si lovec na ptiče,
da vprašam te resno in sklenem s teboj,
če lov na sokole te miče.

Črne

(zase): To bilo bi dobro, ker samo en mah
ugodno ubije dve muhi,
in kakor nalašč bi mi prišlo že to,
ker žepi so moji prav suhi.

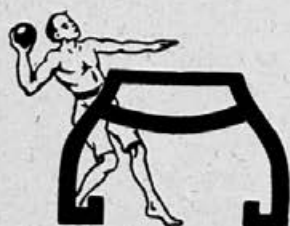
Vešča:

No, kaj še premišljaš, kaj tebi je to,
ko lova in gore si vajen
in lep boš dobiček od tega imel,

dobiček izboren in trajen. (Vstane).
Premisli si torej, jaz grem še na vas,
da sem in tja malo pogledam,
da ljudstvo seznanim, kako je pri nas
in malo tako poizvedam.
Potem, ko se vrnem, že upam, da boš
mi jasno in točno sporočil,

kako si se končno odločil. (Odhaja.)
kako si se odločil. (Odhaja.)
A le ne pozabi, da možnjo srebra
in kupček zlata ti obljubljam.
Sicer pa, če počeš, že koga dobim.
Jaz časa zaman ne izgubljam. (Odide.)
(Dalje prih.)

ДУШАН М. БОГУНОВИЋ:

Зашто вежбамо?

ко погледате око себе, било у свет људски или у природу — видите да све оно што има живота, то се креће (гибље). Кретање је знак живота. Престане ли неко лице, или животиња да се креће (гибље), тад настаје противно од живота, а то је смрт. Како је са лицем — дакле човеком, или са животињом, тако је и са појавама у природи. Поток који тече преко брда, гудура и понора, тај је бистар, тај даје снаге многим и многим потребама људским. Напротив поток, који стоји и не тече, не даје користи.

Изгледа по свему, да сва лица, животиње и природне појаве поседују осећај кретања (гибања) који је узрок живота. Нестанели тога осећаја, настаје стајање, које је узрок смрти.

Кретња је услов да се човек развија. Дете кад се роди, оно одмах почима да креће појединим деловима тела. И баш то кретање је узрок да дете постаје јаче и јаче — оно учвршћава делове тела — док коначно не стане на ноге и прохода. Разуме се, да уз кретњу (гибање) мора упоредо да се одгаја дете у чистоћи, храни: јелу и пићу, и боравку на чистом ваздуху.

Противно, кад се дете не би кретало, остало би слабо и закржљављено, а сва добра храна: јело и пиће, и крај тога чист ваздух, не би могли проузроковати код детета: ход, стајање и остало.

Овај осећај за кретњу, како видите Соколићи, дала је природа човеку исто тако као и осећај за јело, пиће, спавање и остало — ко да је знала, да без тога нема живота и развића.

Овај осећај за кретање, налази се нарочито код деце. Зато се радо играју. Но игром самом не крећу се сви делови тела и не развијају се упоредо и једнако сви делови тела, који треба да се учврсте, да човек у животу свладава све неприлике а и све потребе.

Ми у животу треба да одгојимо своје тело, да је оно као такво способно да се одупре свим неприликама, нарочито болестима. Даље нам треба здраво и чврсто тело, да можемо одговарати својим дужностима, било као очеви и мајке своје породице, било као грађани и војници

своје државе. Има још много и много прилика и потреба у животу због којих треба да имамо чврсто и здраво тело — а све то постизавамо, ако своје тело као и своју душу вежбамо — јер — код вежбе јаче раде плућа и срце — а услед тога брже се измењује чист ваздух са кисиком са нечистим, који је у нашим плућима. Чист ваздух благотворно делује на здравље плућа и срца, који су делови средиште људскога здравља а не варљива снага и величина мишичја. Срце услед кретања и добијања чисте окисличене крви шири сваку крв до свих унутрашњих делова тела и органа, који услед тога брже циркулира и оспособљава све органе кроз које тече крв. То услед вежбања (кретње) јесте нешто што је најкорисније и ради чега је потребна вежба тела. Јачање плућа и срца, брзо колање крви, јесу последице вежбе.

Сем тога теловежба делује, да човек има лакшу пробаву и потребу на јело — јер желудац после вежбе брже и боље свари примљену храну. Телесни умор, који настаје после вежбе, присиљава човека на мирни, чврсти и освежујући одмор и спавање.

Теловежба проузрокује снагу и окретност тела, које су нам способности преко потребне у животу. Седиште људске снаге јесу развито мишичје и чврсте кости — које способности добивају се услед вежбе тела.

Теловежба чини тело лепим, јер — одгојем свих делова тела и мишичја добијамо симетрички развијено тело — лепога стаса и држања, лепо развијенога груднога коша, леп ход и лепо кретање. Ко стално и марљиво вежба, научи се тако владати својим телом, да сваки мишић подвржен је његовој вољи.

Но вежбање — проузрокује и јак отпор против болести. У здраву и чврсту телу, клица болести не може да нађе место. А и оболи ли таква човек, тад он лакше подноси и преболи болест.

Теловежба делује и на поједине душевне особине и на саму природу човека. Добијају се ове особине: јакост воље, издржљивост, смелост, окретност, самодисциплина, самопоуздање и мужевна отвореност. Разуме се, оваки душевни живот добива се само чувством соколскога одгоја, где се узаједничким вежбама одгајамо подвргавању појединца целини, једнакости и братству.

Сваки час прибављен у дворани, појачава телесну и душевну природу свакога од вас. Она се дан за даном усавршава и ви постајете здрави — а здравље је узрок среће и задовољства како личнога тако и општега.

Зато је и основано Соколство, да наш народ буде здрав и сретан од сада па до века.

И ви — дична соколска омладино треба да будеш свесна и да знаш да теловежба није забава, то је дневна потреба твојега живота, као што је дневна потреба: јести, пити, шетати, учити и остало.

Хоћетели да будете прави чланови наше велике соколске породице, тад — вежбајте тело своје, за корист вашу, за корист родитеља и породице, за ко-

рист našega naroda in države — jer od zdravља vašega zavisi sreća in budućnost nas sviју — zavisi in održaње naše slobode in samostalnosti, za koju su poginuli najbolji između nas, a koji su mogli borbu da izdrže samo za to — jer su bili zdravi.

Ето — за то вежбате!

JOSIP JERAS:

Zgodovina telovadbe.

Razvoj češkega Sokolstva od ustanovitve do njegove šestdesetletnice
I. 1922. — Dr. Jindřich Vaniček.

(Dalje.)

spehi Vaničkovega smotrenega in neumornega dela so se pokazali na mednarodnih tekmah in posebno na vsesokolskih zletih, ki so čimdalje lepši in veličastnejši sokolski prazniki.

Br. Vaniček ni nikdar pozabil bratskih slovanskih sokolskih organizacij; vedno je prihitel na njihove velike zlete s svojo izbrano četo ter pokazal z njo vzorno telovadbo. Tudi nas — južne Slovane je večkrat posetil. Leta 1904. je prišel na ljubljanski zlet, l. 1906. se je udeležil I. hrvaškega vsesokolskega zleta v Zagrebu, l. 1910. je posetil Beograd in Sofijo, l. 1911. je prišel na II. hrvaški zlet v Zagreb; povsod je nastopil s svojimi ljudmi z največjim uspehom in širil je med slovanskimi brati sokolsko bratstvo in zavednost.

Razen z delom na telovadnem polju se je udeleževal br. Vaniček v sokolskem tisku s številnimi članki in razpravami. Napisal je tudi več samostojnih knjig o telovadbi.

Ob ustanovitvi Zveze slovanskega Sokolstva, 1. julija 1907., je bilo poverjeno zvezno načelstvo br. Vaničku.

Ko smo doživeli po svetovni vojni Jugoslovenci in Čehi osvobojenje iz avstrijskega robstva, je br. Vaniček zopet veličastno zavihral s sokolsko zastavo nad svojim narodom in na njegov klic so se strnile v Pragi l. 1920. čete Sokolov, Sokolic in naraščaja, ki so proslavile zopetno vstajenje svobodne češkoslovaške domovine.

Tudi k nam je prišel po prevratu br. Vaniček — v ujedinjeno Jugoslavijo, da pokaže svojo bratsko radost nad našim osvobojenjem.

Prišel je med nas načelnik vseh Sokolov l. 1922. in s seboj je dovedel češko vrsto za mednarodno tekmo in številne čete češkoslovaških bratov in sester ter naraščaja. To je bilo tedaj, ko je slavila sokolska misel 60letnico svojega obstoja, ko je bila Ljubljana polna bratov Sokolov in sester Sokolic in ko ste vi, naraščajniki in naraščajnice jugoslovenci-

skega rodu, prisegli med seboj sokolsko zvestobo in bratstvo, ko je vsa Jugoslavija živela v veličastnem sokolskem prazniku vsesokolskega zleta.

Na tem zletu smo videli br. Vanička, ki je dopolnil ravno v letu 1922. 60 let svojega življenja in 40 let sokolskega dela. To ni bil mož upognjenega telesa, mrtvih mišic, težkega koraka, kakršnih najdemo dosti med ljudmi njegovih let. Šestdesetletnega br. Vanička smo videli pred seboj v telovadni obleki kot stasito sokolsko postavo, krepkih mišic, lahkega in odločnega koraka. Junak je stal pred nami! Visoka junaška postava polna zdravja, kipečih mišic; vedno ponosno vzravnana glava z visokim čelom, kjer biva plemenit in junaški duh; obraz plemenitih potez, ki vam pove na prvi hip, da stojite pred nenavadnim možem. In njegov živahen pogled, ki sije iz dobrotljivih sinjih oči, ki gledajo tako, kakor da pričakujejo vse v redu. Pa tudi pogled je to, ki prikuje k zemlji, pod katerim mirno klonejo roke in glava, beseda pa zamre na ustnicah sredi govora proti volji govornika. In njegov glas: čist, mil in zvočen, ki mu moraš slediti.

In ker ste gledali tega junaka, morate vedeti, da je brat Vaniček v službi krasne in velike sokolske ideje, ki ji redno posveča polovico dnevnega časa. Vedite, da ne pozna prestanka, odpočitka in utrujenosti, da dela vneto, da posveča vsak utrip svojega srca sokolski ideji, ki se ji je vdal z vso globino svoje duše. Vedite, da dela že 40 let za Sokolstvo, da vodi že več kot 30 let češko Sokolstvo od zmage do zmage in da resnično vzgaja i sebe i svoj narod po geslu: V zdravem telesu zdrava duša!

Vsem, ki smo videli brata dr. Vanička na I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani, ostane načelnik vsega Sokolstva v neizbrisnem spominu. Prizadevajmo si, da postanemo Sokoli, kakršen je br. Vaniček!

DR. LJ. KUŠČER:

Prednjaška šola.

(Nadaljevanje.)

3. **Konj na šir** brez ročajev s prožno desko. Naloga: Plovnj skok. — Lepa, za moški in ženski naraščaj enako prikladna vaja. Zalet bodi hiter; skok na konec prožne deske do 2 m dolg — na desko ne smem tedaj stopiti, ampak samo skočiti!

Pripravljalne vaje: 1. zalet in skok na konec deske v spetno stojo; 2. z zaletom in sonožnim odzivom vskok v klek na konja z oprijemom na ramena, pred konjem stoječega prednjaka. (Prednjak stoji na drugi strani

konja v izpadu, z rokami oprt ob konja); 3. na isti način vskok v čepno vzporo (noge na konju, roke na ramenih prednjaka).

Zdaj ni treba drugega, nego da drži telovadec noge napete — prednjak ga potegne hitro za korak od konja in prvi »plovni skok« se je posrečil. Treba je polagoma še 1. izpremeniti lego čez konja letečega telovadca bolj v vodoravno in 2. leteti višeje. — Ti skoki so prikladni tudi za javne nastope.

4. Skok v daljino. Pazi na sledeće: 1. zalet mora biti d o l g 20 m, 25 m, tudi 30 m; 2. zalet mora biti h i t e r, kolikor je sploh mogoće, posebno zadnji del zaleta; 3. skoči tudi pri skoku v daljino precej v i s o k o; noge s k r č i in pritegni jih k sebi.

5. Nagovori. Sokolsko vzgojo naj nam izpopolni tudi govornjena beseda. Najprimernejši so k r a t k i nagovori in pogovori, ki se naj vrše prav pogostoma. Bratje in sestre, ki se pripravljate za prednjaški poklic: vi lahko kratke nagovore za naraščajске ure sami sestavite! Izpočetka pismeno, pa jih pred vrsto prečitajte — kmalu bo šlo tudi prosto brez lista. Snovi najdete v »Sokoliču« dovolj.

Primerjajte poročilo o delovanju naraščajа »Sokol. društva I« v Zagrebu v 1. številki letošnjega »Sokoliča«! — Premislite prikladne teme!

6. Anatomija, fizijologija, zdravstvo. Vaša šolska izobrazba je jako različna z ozirom na razne vrste škol in radi pokrajinskih razlik, zato mora to upoštevati tudi sokolska šola. N a l o g a: Sestavite sami pregled vseh posameznih člankov in celih knjig o anatomiji, fizijologiji, higijeni itd., upoštevaje predvsem svoje bivše šolske pa tudi druge knjige. Pošljite ta seznam »Sokoliču«!

7. Zgodovina telovadbe: N a l o g a: Napravite si pregleden izvleček o telovadbi pri starih Grkih na podlagi članka »Zgodovina telovadbe« (Sokolič 1923)! (Dalje prih.)

JANKO JAZBEC:

Slikovite proste vježbe u kolu.

(Nastavak.)

VIII. »je« - Predručno skućiti, predlaktice vodoravno unutra, desna preko lijeve, dlan dolje; Dići i uspraviti se u prednožni stav l. — ruke nepromijenjeno; Uspraviti se, iskoraci u prednožni stav d. natrag — spustiti se rukama i preći u položaj kao »prve«;

»dan« —

»dva« prinožiti d. u stav spetni — sunuti iskoračni stav l. natrag u usponu; u priroćenje,

»i« —	iskoračni stav d. natrag u usponu (na svoje mjesto na vanjskom krugu);
»tri« —	prinožiti l. u stav spetni pruženi — pružiti u priručenje.
»i« —	—
»če« —	—
»tir« —	—

III. sastav.

- I. »je« — Stav prednožni d. — predručiti, dlan unutra; Stav prednožni d. — ruke vilično podbočiti, hrbat spređa;
- »dan« okrenuti pjesnice, dlan dolje; —
- »dva« kroz prinoženje d. čučanj zanožno d. trup ravno sa d. nogom — priručno skučiti, predlaktice pred zalakticama, pjesnice osoviti, prsti smjeraju prema natrag, dlan koso gore; kroz prinoženje d. poklek d.;
- »i« — —
- »tri« sunuti u predručenje gore (pjesnice nepromijenjeno, ruke su zbog kosog položaja trupa u vodoravnom položaju). proz priručenje odručiti gore, dlan dolje, prsti tiču se ramena »C« susjeda.
- »i« — —
- »če« — —
- »tir« — —
- II. »je« — Dići i uspraviti se i prinožiti d. u stav spetni — uložno predručiti, predlaktice svinute unutra, pjesnice hrptima unutra, prsti (malo svinuti prema vani) dotiču se; Ruček kao na I. »je«-;
- »dan« bočki krugovi predlakticama dolje unutra u položaj: predručiti, dlan gore; —
- »dva« iskoračni stav l. napred u usponu — dići i uspraviti se, stav zanožni d. — kroz priručenje predručiti, dlan dolje;
- »i« poskok odrazom l. i doskokom d. na mjesto, gdje je stajala prije l. i prednožiti lijevom — odručiti gore, dlan unutra; —
- »tri« iskoračni stav l. napred na unutarnji krug — rukama uhvatiti se sa susjednim vježbačicama u krug; poskok odrazom l. i doskokom d. u usponu na mjesto, gdje je stajala prije l. i odnožiti lijevom i... — priručno skučiti, predlaktice pred zalakticama, pjesnice svinute prema ramenima, dlan natrag;
- »i« kroz odnoženje stav d. ¹/₂ okreta l. (na prstima d.) iskoračni stav d. napred — sunuti u priručenje, pjesnice osoviti, smjeraju van;

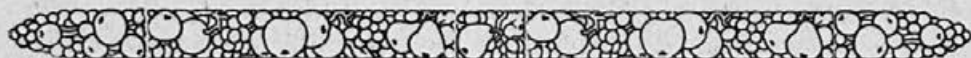
»če« —

poskok l. i zanožiti skučeno d. —
zamahnuti u odručenje, na po-
četku i za vrijeme gibanja pjes-
nice svinute dolje, a na svršetku
ih osoviti;

»tir« —

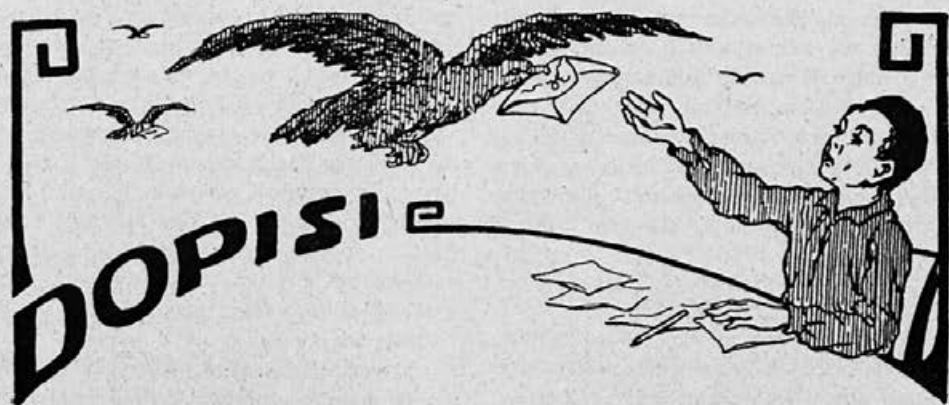
iskoračni stav d. natrag — priruči-
ti, pjesnice osovljene, prsti stran-
ce, poklek d. (uz l. koljeno);

(Nastavit će se.)

Osnutek za sokolski naraščajski znak, ki je bil sprejet od JSS in je dobil nagrado.
Izdelal ga je kipar Ilija Kolarović iz Paraćina. Glej „Sokolič“ štev. 1., stran 15.

Sokolsko društvo I iz Zagreba u Beogradu.

Naš narod dugo je vekova bio razdvojen. I usled te razdvojenosti, razvio se skoro kod sva tri dela našega naroda poseban život, posebne prilike i potrebe. Usled tako razvijenoga života, dolazi do velikih nerazumevanja i borbi. Svi naši neprijatelji nastojali su, da osećaj celine kod našega naroda osujete. Naročito su na tome radili naši vekovni neprijatelji: Nijemci, Mađari i Turci.

Sokolstvo, koje je od prvoga dana osnutka stalo na stanovitište, da smo svi članovi velike slavenske porodice, moramo da stvaramo jedan život i jednu budućnost, ako hoćemo da se rešimo naših vekovnih neprijatelja.

Radi toga su Sokolstvo i proganjali, jer nisu Sokoli hteli razlike ni po veri, ni po staležu, ni po plemenu. Radi toga su i bivši gospodari osnovali Orlove, da prave razliku i po veri, i po plemenu i po staležu.

I Sokolstvo je održalo borbu i protiv austromađarije i protiv Orlova. Došla je sloboda i ujedinjenje. I oni koji su radili za iste ciljeve i budućnost nisu se dobro poznavali, a naročito krajevi u Hrvatskoj oko Zagreba, i krajevi u Srbiji oko Beograda i unutrašnjosti.

Kao što je Sokolstvo u mirno doba nastojalo sljubljuvati sve članove slavenskoga stabla, tako je u doba slobode treba da nas za vekove poveže, da nikad više ne dođe u pitanje, da smo troje.

već jedno. Naročito je bilo potrebno pokazati, da nije istina da u Zagrebu živi drugi narod a u Beogradu drugi narod — da nije istina, da u Zagrebu nema Hrvata za jedinstvo, da u Beogradu nema Srba za jedinstvo.

To su bili razlozi, radi kojih je Sokolsko društvo I. u Zagrebu pošlo u pohode Beogradskome Sokolstvu u broju preko 70 i nekoliko vežbača svih kategorija od dece do članstva, a kraj toga velik broj ostaloga članstva. Naročito naraštaj Sokola I. imao je i jedan poseban razlog da ode u Beograd.

Prilikom krštenja našega najmlađega brata Petra Karadorđevića članovi naraštaja kupili su jednu knjigu u lepom turopoljskom vezu i baš na taj dan upisali se svi — do 500 — i čestitali krštenje. Prema zaključku upravnoga odbora društva, ovu su knjigu trebali oni sami predati u ruke Kralja i Kraljice, sa posebnim nagovorom jednoga člana naraštaja.

I to se ispunilo. 17. januara, krenuli smo put Beograda. Vreme u vozu ispunili smo pesmom, veseljem i igrom. U Beograd smo došli 18. u jutro. Na kolodvoru dočekali su nas beogradski Sokoli i Sokolice. Sve novine bez obzira na stranke pozdravile su nas radostno, sokolski i bratski. Na kolodvoru nas je pozdravio naš omiljeni brat Korunović, a ozdravio mu je brat Brozović. Od tuda smo otišli u svoje stanove. Posle podne istoga dana primljeni smo u dvor. Pri ulasku u dvor, zatekli smo našega brata i člana Sokola I. admirala Pricu. Povrstali smo se u krug sobe u kojoj smo čekali Kralja i Kra-

ljicu. Sa zebnjom očekujemo — dolazak. Maršal dvora najavi: »Kralj dolazi«. Stado- smo u stav: mirno. Kralj i kraljica vesela lica udoše k nama. Svi kao jedan zavikasma glasom: Zdravo! Zdravo! Zdravo! Kralj radosan na ovaj pozdrav, slatko se nasmijao i otpozdravio. Pred njega stupi naraštajac Radovanović i glasno i sokolski izgovori ovaj pozdrav:

Vaša Veličanstva!

Na dan krštenja našega miloga Kraljevića, najmlađega brata-sokolića, priredio je naraštaj sokolskog društva I. u Zagrebu kao proslavu toga velikoga dana dječje posijelo. Tom prilikom upisalo se nas preko 500 sokolske djece svih triju plemena i vjera našega naroda kao spomen milom Kraljeviću u ovu knjigu, urešenu našom narodnom umjetnošću iz plemenitoga hrvatskoga kraja Turropolja.

U toj knjizi mi smo tek djeca, ali kad naš najmlađi brat doraste i do konja i do koplja boina, bit ćemo i mi odrasli ljudi, dosledni našoj sokolskoj misli spremni da prinesemo sve za očuvanje onoga što su nam pod vodstvom slavnoga roda Karagjorgjevića djedovi i oci naši krvlju namrli.

Sretna budućnost mile naše otadžbine, narodno i državno jedinstvo, te su naše zavjetne misli, i za njih molimo Svevišnjega da nam uzdrži u zdravlju i sreći našega najmlađega brata Kraljevića Petra!

Moleći Vaše Veličanstvo da našem najmlađemu bratu Kraljeviću, kad poraste, kaže i ispriča, da su dana 18. januara 1924. bili kod njega u dvoru sokolska djeca grada Zagreba i da su mu donijela ovu knjigu, kličemo:

Nek Bog poživi Vaša Veličanstva!

Da živi naš najmlađi brat Kraljević Petar!

Zdravo! Zdravo! Zdravo!

Na svršetku zaori se dvoranom: Zdravo! a mala Zorka izruči Kraljići spomen knjigu. Kraljica je bila sva radosna na taj dar, pa je odmah sa etuša skinula nakit i izvadila knjigu, dugo je listala, kod toga pogladila je malu Zorku Kozjak, koja je predala tu knjigu, dok je kralj prižio naraštajcu Stanku ruku s rečima: Hvala! Kralj je posle toga razgovarao skoro sa svima prisutnima, a Kraljica sa sestrama, kojom prilikom je

rekla: »Da će biti sretna, kad bude njezin sin mogao da obuče sokolsko odelo i da vežba.« Posle duljega boravka, Kralj i Kraljica su nas ostavili. U to se već masa naroda skupila pred dvorom i prilikom našega izlaska bili smo burno pozdravljeni. Mi smo bili veseli, da smo bili u dvoru, a još veseliji, da će Kralj i Kraljica doći na sokolsku akademiju, da vide naše vežbe. Pri odlasku iz dvora bili smo darivani kutijom bombona i slikom: Kraljice i Kraljevića Petra.

U večer istoga dana bila je svečana akademija, koju je otvorio naš sedli sokolski borac i starešina brat Dr. Car, koji je bio upravo ne očekivano pozdravljen. Njegove reči bile su ispovest njegove duše. Posle toga vrstale su se tačke za tačkama od vežbe brata Bogunovića do vežbe brata Švarzvalda: Vrbniče nad morem! Kralj, Kraljica i Dvor pratili su sa velikim zanimanjem svaku tačku.

Moram da spomenem još komers koga je beogradsko Sokolstvo priredilo zagrebačkome Sokolstvu posle akademije. Bio je to sastanak bratstva, sloge i jedinstva. Reči su slabe i malene, a da opišu osećaje naših duša.

Drugi dan, t. j. 19. januara, grad Beograd dao je u počast nam banket. Na banketu bili su predstavnici kr. vlade: Miša Trifunović (min. prosvete), Dr. Dušan Peleš (min. soc. politike); brat Ljuba Jovanović, predsednik narodne skupštine; stari Soko i borac dugogodišnji Steva Todorović i skoro svi viđeni sokolski radnici u Beogradu.

Govori izrečeni na tome banketu, od velikoga su značaja i poljedica za shvaćanje ideje Sokolstva. Reči našega brata, koji je govorio u ime Sokola I., dale su tačno i određeno razumeti ideju Sokolstva. Odgovori predstavnika vlade, a naročito govor br. Ljube Jovanovića, ostat će za večitost zabilježeni. Naš naraštaj za celo trajanje banketa izveo je svoj prosvetni deo sa pesmom, deklamacijom i sličnim. Posle podne istoga dana predali smo uz reči našega brata Urbanja — venac na grob neznanoga junaka sa natpisom: »Simbolu oslobođenja i ujedinjenja — Zagrebačko Sokolsko društvo I.«

Razletismo se po ulicama Beograda, da još u zadnji čas vidimo gordi i herojski Beo-

grad — veće istoga dana krenusmo uz pratnju ogromnoga broja Sokolstva i građanstva u Zagreb. U dušama našim — ostao je nepokolebivi osećaj: Zagreb i Beograd bili su, jesu i bit će svojina Jedinstva i Sokolstva. A da to bude, do viđenja beogradsko Sokolstvo u Zagrebu, 30. aprila — na dan mučeničke smrti hrvatskih velikana: Zrinjskoga i Frankopana!

Dvajsetletnica sokolskega delovanja br. načelnika v Novem mestu.

Na akademiji, v petek dne 1. februarja 1924., je novomeški sokolski naraščaj zopet pokazal sijajen uspeh svojega dela v telovadnici in izven telovadnice, in to že drugič v letošnji zimi. Z obsežnim vzporedom telovadnili točk in deklamacij je nastopil na akademiji poleg članic izključno le naraščaj. Vse točke vzporeda so bile dobre in lepe, najbolj pa je ugajal kozaški ples, ki ga je moral moški naraščaj na splošno željo občinstva ponoviti. Akademijo je porabil moški naraščaj, ki je med vsemi oddelki Sokolskega društva v Novem mestu najbolj agilen, da je nepričakovano in skromno počastil dvajsetletno sokolovanje svojega društvenega in župnega načelnika, brata Ljudevita Papeža. Nastopil je hkratu moški in ženski naraščaj in naraščajnik Korošec je v izbranih besedah pojasnil občinstvu ta nepričakovani nastop. Ko je govornik povedal, da je letos minulo dvajset let, odkar je prvič prestopil prag sokolske telovadnice sedanjí naš načelnik brat Ljudevit Papež, je na mah završalo po dvorani in klicev: Živio Papež! ni bilo konca. Nato je govornik razložil zgodovino novomeškega Sokolskega društva in poudarjal, da se je med preporoditelji nahajal tudi naš današnji načelnik. Dolgo časa je bil br. Papež tudi društveni in župni tajnik, ki pa je bil vzlic temu vedno reden telovadec. Uspehi njegovega nesebičnega, dolgoletnega in tihega delovanja so pač vsi društveni nastopi in akademije. V spomin na dvajsetletno neumorno sokolsko delovanje mu je govornik podaril v imenu naraščaja velik lovorjev venec. Živahno pritrjevanje občinstva je bilo znak soglašanja, da je br. načelnik res pravi sokolski delavec. Tako smo

skromno in tiho praznovali dvajsetletnico našega načelnika. On je pač mož, ki si za svoje požrtvovalno delo ne želi ne dobička ne slave, ampak je vesel, da mi naraščajniki pri nastopih brezhibno izvajamo vaje in da, kakor on, tudi mi redno zahajamo v telovadnico. Čast skromnemu sokolskemu delavcu, ki žrtvuje vse svoje moči vzvišenim sokolskim ciljem. Naj bi bil ta vzor-Sokol vsem Sokoličem v zgled!

Naraščajnik.

Oproštajno posijelo Sokolskog društva u Valpovu. (Župa Osijek.)

Odlaskóm novakâ na vojnu dužnost gubi naše društvo dva marljiva sokolska vadnika: načelnika brata Ivicu Abramića i prednjaka brata Antuna Hamma. Uoči njihova odlaska, u nedjelju 17. februara popodne, priredila su sokolska djeca njima u čast jedno intimno dječje posijelo. To je posijelo imalo još i tu svrhu da toga popodneva okupi u našoj Sokolani svu našu sokolsku obitelj: kako vježbače, naraštaj i djecu tako i njihove roditelje, pa da se njima (roditeljima) dade zgodna prilika da vide što rade njihova djeca u Sokolu, kako se s njima postupa i kako ona napreduju u sokolskoj odgoji.

Toj svrsi najbolje je odgovarala prva točka rasporeda: Bogunovićeve Tjelovježbena scena, kojom su djeca lijepo prikazala sav sustav sokolske odgoje za ponudak. — Poslije toga su naraštajke odvezbale nekoliko sastava iz Ritmičkih vježbi sestre Tereze Pechátové. Izvedba je tih sastava nažalost dosta zaostala za izvedbom istih vježbi na Akademiji od 20. januara. — Dječaci su na konju pod karikama izveli neke lake vježbice primjerene njihovoj dobi i razvitku. — Djevojčice su uz pjevanje pjesme »Maro Resavkinjo« odvezbale jedan sastav sestre Milene Gruborove, koji se gledaocima radi svoje ljupkosti veoma svidio. — Dječaci su sasvim lijepo i skladno vježbali prvi sastav Kuščerovih Prostih vježbi za djecu. — Na koncu su djevojčice igrale jednu igru velikom loptom, dok su dječaci izveli natjecajno trčanje sa prenošenjem čunjeva. Kod toga je natjecanja iznio pobjedu mali brat Đukica Hamm.

Tako se je u našoj Sokolani, dupkom punoj gostiju, izmjenjivala vježba i pjesma

sa plesom i igrom, sve uz pratnju zvukova harmonija. Nakon svršenog rasporeda oporostio se je vođa pomlatka brat Ferdo Desaty u ime sve sokolske obitelji sa pomenu-
tom braćom što odlaze u vojsku te im, a znak priznanja za njihov dosadanji požrtvovan rad, izručio darove od članova i naraštaja. Oproštaj je bio dirljiv te se je gdje koje sokolsko i roditeljsko oko zacaklilo od suza s izkazane ljubavi i bratstva.
F. D.

Соколско друштво у Крушевцу, Шумадијска жупа. Соколићи. (мушка и женска деца) Крушевачког Соколског друштва приредили су 10. фебр. ове год. »I. Посело«, на коме су они били домаћини. Они су и испунили највећи део програма својим лепим и складним вајбама и играма и својим декламацијама. Помогла су им и старија браћа и сестре и музичко и дилетантско одељење. Посело је задовољило и родитеље и пријатеље наших Соколића, који су у лепом броју учествовали на њему. — Сва су браћа и сестре за похвалу: и брат П. Милenkовић, који је одржао предавање: »О значају посела«, и браћа Вањик и Васиљевић, који су лепо свирали на виолину; М. Ристих и Р. Урошевић су лепо декламовали са сестром Р. Михајловићевом. — 27.ог фебр. је приредио подмладак »II. Посело«. Цео програм, изузев говора брата Р. Станковића: »Значај нараштаја«, и свирања оркестра, извели су сами нараштајци из подмладка на опште задовољство. Браћа О. Милић, Јб. Југовић и В. Поповић као и сестра З Живковић беху добри у декламацијама. Да је успех био такав има највише заслуга вредни начелник бр. Вањик, а уз братско учешће бр. С. Ђукића, предс. култ.-просв. одељења и осталог управног одбора.

NOVE KNJIGE.

Šolski oder. Уčiteljska tiskarna je začela izdajati drobne knjižice pod imenom »Šolski oder«. To so kratke igrice za mladino, ki jih bo lahko vprizorila na šolskih odrih. Pa tudi sokolskemu naraščaju so na-

menjene te igre, da jih uporabi pri raznih akademijah in podobnih prireditvah. Dostlej smo bili v tem pogledu precej siromašni, ker nam je primanjkovalo primernih dramatičnih iger za sokolsko in šolsko mladino. Iz tega vzroka je tudi »Sokolič« začel prinašati daljšo mladinsko igro »Triglav«, ki je posebno primerna za sokolske odre. Učiteljska tiskarna pa je izdala kar dva zvezka »Šolskega odra«, ki vsebujeta štiri mladinske igrice, in sicer I. zvezek: Josip Korban: **Povodni mož.** Igrica za mladino v 3 dejanjih in Fr. L.: **Božična pravljica** v 3 slikah. Izdalo UJU Poverjenišvo Ljubljana. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 6 Din. Napevi se dobe posebej za obe igri skupno za 3 Din.

II. zvezek: Ernest Tiran: **Čudežne gosli.** Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil Ciril Pregelj. Anton Medved: **Ali vino ali vodo?** Dramatičen prizor. Cena 6 Din. Glasbeni del izide posebej.

Igri: Povodni mož in Čudežni gosli sta daljši in jako primerni za majhne odre in jih lahko igrajo naši sokolski mladenčiči in mladenke. »Božična pravljica« in »Ali vino ali voda?« sta pa krajša prizora, ki jih tudi lahko uporabijo sokolski in šolski odri. Vsi naši prosvetni odseki, ki imajo gledališke odre, naj skušajo z naraščajem uprizoriti navedene igre. Opozarjamo pa, da izdaja dovoljenje za uprizarjanje »Poverjenišvo Udruž. Jugoslov. Učiteljstva« v Ljubljani. Tudi prepisavanje je prepovedano, zato naj si vsako društvo naroči več izvodov teh knjižic, saj so po nizki ceni.

K. Ewald: **Tiho jezero in druge povesti.** Slovenski mladini povedal Pavel Holeček. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 26 Din. — Knjiga ima 7 mičnih povesti iz narave, podobne onim, ki so izšle v knjigi »Mati narava pripoveduje«. Tudi ta knjiga je jako primerna za mlade Sokoliče. Naročajte jo!

